

Benjamin
Busche

Pěstujeme rostliny na balících slámy

Jednoduše, levně, bez velké námahy

 GRADA®

Benjamin Busche

Pěstujeme rostliny na balících slámy

Jednoduše, levně,
bez velké námahy

GRADA PUBLISHING

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Pěstujeme rostliny na balících slámy
Jednoduše, levně, bez velké námahy

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 6850. publikaci

Odpovědná redaktorka Danuše Martinová
Přeložila Kateřina Homutová

Sazba Q point
Počet stran 96
První vydání, Praha 2018
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Original title: **Besser Gärtnern mit Strohballen: Einfach, preiswert, pflegeleicht und überall anzuwenden. Weniger Schädlinge und Krankheiten** by Benjamin Busche

© 2017 by Bassermann Verlag
a division of Verlagsgruppe Random House GmbH, München, Germany.

Czech language translation © Grada Publishing, a.s., 2018

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-247-4249-6 (pdf)
ISBN 978-80-271-0687-5 (print)

Obsah

Předmluva	8
Plánování a přípravy	10
Úvod	10
Hnojení je důležité – ale prosím správně	12
Příprava balíků slámy	14
Záhony a rostliny	18
Start	18
Měření teploty před výsevem	20
Rostlinná společenstva	21
Záhon z balíků slámy s malým skleníkem	22
Materiál a budování	22
Osázení pařeniště	24
Z mých zkušeností	29
Rajčata, mrkev a cibule pěstované na slámě	30
Výsadba a výsev	30
Z mých zkušeností	35
Kedlubny, cibule a fazol keříčková na slámě	38
Výsadba a výsev	38
Z mých zkušeností	40
Vyvýšený záhon z balíků slámy a dřevěných palet	42
Materiál a budování	42
Osázení vyvýšeného záhonu	48
Z mých zkušeností	52
Rychle vybudovaný vyvýšený záhon tvořený kompostem a balíky slámy	54
Výsadba	56
Z mých zkušeností	58

Cukety pěstované v samostatně stojících balících slámy	60
Pěstování cuket.	62
Z mých zkušeností	64
Druhé využití záhonu z balíků slámy	66
Zařízení pro druhé využití již jednou použité slámy	66
Z mých zkušeností	68
Mobilní záhony z balíků slámy	70
Příprava mobilních záhonů z balíků slámy	72
Chryzantémy v proutěném koši.	74
Z mých zkušeností	74
Jahody v bedničce na ovoce.	76
Z mých zkušeností	78
Mobilní květinové záhony na balících slámy	80
Z mých zkušeností	84
Mobilní květinové záhony na balících slámy jsou praktické	86
Obrana před nežádoucími hosty	88
Rejstřík	92

Předmluva

Na jaře roku 2014 jsem poprvé zahlédl informaci o zahradničení na balících slámy. Na první pohled se mi to zdálo dost zvláštní a nebylo mi tehdy ani jasné, k čemu by to mohlo být vůbec dobré. Ve skutečnosti však pěstování rostlin na slámě není vlastně žádnou novinkou. Pěstitelé hub to už dělají dlouho, ale takřikajíc vskrytu, nebo lépe řečeno v temnu. Tématem této knihy je však pěstování rostlin na balících slámy na denním světle. Pěstování hub je jiné, široké téma, o něm se tu rozepisovat nebudu.

Poté, co jsem se tématem začal zabývat o něco více, moje zvědavost neustále rostla, až jsem se posléze i já sám začal pokoušet sbírat na tomto poli své vlastní zkušenosti. Už první výsledky byly velice povzbudivé. Obzvláště pěstování takových druhů zelenin, jako jsou rajčata, cukety, okurky a papriky, lze naprosto doporučit. Ale také košťáloviny, jako například kedlubny, červené i bílé zelí, a stejně tak méně náročná koření a bylinky na balících slámy výborně prospívají. Dá se vlastně říci, že na slámě lze pěstovat veškerou zeleninu, bylinky, okrasné rostliny, ale i květiny. Docela hezky vypadají malé záhonky tvořené balíky slámy, které jsou umístěny do bedýnek na ovoce nebo

do proutěných košů a postaveny na balkóně nebo na terase. Je tím pádem možné mít k dispozici, i bez vlastnictví vlastní zahrádky, stále čerstvé bylinky, rajčata, jahody, papriky nebo salát a sklízet je třeba na balkóně. Je samozřejmě potřeba dávat si na některé důležité věci pozor, aby vše fungovalo tak, jak má, ale zkazit se toho snad ani moc nedá.

Chci vám na následujících stránkách ukázat a vysvětlit výhody i nevýhody zahradničení na balících slámy, přičemž výhody v každém případě převažují.

Výhody:

- ❖ S balíky slámy je možno zahradničit skoro všude.
- ❖ Neexistuje téměř žádný plevel (kromě semen zanesených větrem).
- ❖ V balících slámy nedochází k přemokření, na druhou stranu však balíky slámy dobře zadržují vodu.
- ❖ Není potřeba vlastnit žádné zahradní nářadí a téměř všechno se dá udělat pouze rukama.
- ❖ Odpadá zpracovávání půdy. Pozdě na podzim se zbytky rozložených balíků slámy hodí na kompost nebo se zapracují do běžné zahradní zeminy. Do jara po nich skoro nic nezbude.
- ❖ Ve slámě se nevyskytují téměř žádné choroby. Případné zárodky chorob a houby, které by ve slámě přece jen být mohly,

se většinou díky teplu vznikajícímu při rozkladných procesech v prvních dvou až třech týdnech zničí.

- ❖ Menší napadení hmyzem, protože v balících slámy se vajíčka škůdců a larvy teplem vznikajícím při rozkladu zlikvidují.
- ❖ Teplu vznikající při rozkladu slámy je dobré využít pro založení pařeniště a malých skleníků (ale teprve po dvou až třech týdnech, kdy největší teplo tvořící se při rozkladu již odezní). Po pěstební fázi (od dubna do října) se sláma téměř úplně rozloží a stane se z ní cenný biohumus. Pomocí balíků slámy se dají velice snadno zakládat také vyvýšené záhony. Pro tyto účely v knize naleznete dva zajímavé příklady.

Nevýhody:

- ❖ Balíky slámy se musí zpočátku každý den hodně zalévat a také pravidelně hnojit.
- ❖ Pro výsev a výsadbu je nutné dodatečně přidat kvalitní zeminu obsahující dostatek humusu nebo rostlinný kompost.
- ❖ Balíky slámy se rozkládají opravdu rychle díky ustavičnému zalévání a rozpadají se, takže přibližně po šesti až osmi týdnech je potřeba, aby byly opatřeny jednoduchým hrazením nebo prkny.

Zahradničení na slámě vám ale mohou vřele doporučit. Když se budete držet mých návodů a rad, dosáhnete s největší pravděpodobností velice dobrých výsledků. Záruka sto procentního úspěchu však samozřejmě neexistuje,

neboť výsledek ovlivňuje veliké množství rozličných faktorů.

Nenechte se přesto odradit a při pěstování uplatňujte také své vlastní nápady a experimentujte. Jen tak získáte zkušenosti a něco nového se možná i naučíte. Měl bych radost, kdybyste mi o svých zkušenostech napsali, ať už v dopise nebo poslali e-mail do nakladatelství. Možná bych vám mohl třeba i poradit a zodpovědět případné dotazy nebo bych se naopak něčemu od vás přiučil. Přeju vám při zahradničení na balících slámy hodně radosti a úspěchů.

Váš Benjamin Busche

Plánování a přípravy

Pokud chcete využít výhody, které balíky slámy skýtají, měli byste se nejdříve intenzivně danou tematikou zabývat a uskutečnit i nějaké přípravy. Člověk se nejdříve musí ujasnit, kolik místa má vlastně k dispozici, které rostliny by rád pěstoval a kam balíky slámy umístí. Je dobré začít otázkou, zda si chcete jenom na nějakém menším záhonku z balíků slámy tento způsob pěstování vyzkoušet, nebo jestli to celé chcete pojmut velkoryseji. Nejprve si proto celou knihu v klidu pročtete. Pomůže vám to při rozhodování.

Správné místo

Chcete-li pěstovat zeleninu a bylinky, je nutné mít k dispozici slunné až polostinné stanoviště, kam při dobrém počasí dopadá každý den alespoň po dobu osmi až deseti hodin slunečního svít. Bylo by dobré, kdybyste balíky neumísťovali příliš daleko od zdroje vody. Zpočátku je totiž potřeba vydatně zalévat, aby se rozběhl proces rozkládání slámy, a i později je třeba balíky udržovat stále dostatečně vlhké.

Pořizování balíků slámy

Pokud nežijete na venkově a nemáte ve svém okolí žádného zemědělce, který lisuje malé

balíky, bude jejich pořízení trochu nákladnější. Pozeptěte se, kde je poblíž nějaký chlév nebo stáj, kde chovají krávy, koně nebo ovce a zda tam nelze pár balíků slámy koupit. Zemědělcům, kteří přestali s chovem dobytka, také občas nějaké zbytky slámy zůstanou a vy je od nich můžete získat velice lacino nebo dokonce úplně zadarmo. Pokud ve svém hledání po okolí nebudete úspěšní, nezbude vám asi nic jiného než zkusit hledat přes internet. Zde určitě narazíte na zemědělské podniky, které balíky slámy prodávají, v tomto případě však musíte počítat s tím, že vám k ceně za slámu přibudou také náklady za dopravu. Nejlepší je, když se začnete porozhlížet již v srpnu hned po žních a shánět balíky na příští rok, neboť v tomto období je nabídka nejvyšší a ceny bývají nižší.

Dávejte pozor na to, aby balíky nebyly příliš velké a těžké. Existují totiž různé rozměry. Balík té správné velikosti by měl měřit 90×45×30 centimetrů. Nehraje roli, jestli použijete pšeničnou, ječnou nebo ovesnou slámu, neboť sláma sama o sobě nemá bez přípravy a hnojení na růst rostlin žádný vliv.

Pozor!

Balíky sena jsou pro tyto účely spíše nevhodné, protože obsahují velké množství nejrůznějších semínek rostlin včetně plevelů, které se začnou nekontrolovatelně množit, a naše užitkové rostliny by to mohlo negativně ovlivnit.

Můj tip:

Pokud se vám nepodaří získat malé balíky slámy, můžete použít i velké balíky mající tvar kvádru, musíte je však rozdělit na menší části. Zabodněte dvakrát v polovině balíku dřevěný kůl, na nějž jste připevnili dlouhou šňůru, balík propíchněte skrz naskrz a svažte vždy každou polovinu slámy k sobě. Pak uvolněte původní provaz, který držel pohromadě velký balík, a získáte tak dva menší balíky o poloviční velikosti (viz také strana 72).

Herbicidy a pesticidy ve slámě

Dnes se bohužel rezidua herbicidů a pesticidů nalézají téměř ve všech potravinách, ve všech zvířatech určených na porážku a ke konzumaci, dokonce i ve volně žijících rybách a ve zvěřině, protože i divoká zvěř žere otrávené rostliny. Také naše vodní toky, spodní voda a tím pádem i pitná voda už nejsou úplně čisté. Není tedy divu, že i my lidé v sobě nosíme rezidua těchto jedovatých látek. Prokazatelně jsou tyto jedy z velké části příčinou těžkých onemocnění, jako je rakovina, selhání ledvin, neurologických poškození nervových drah, neplodnosti, alergií a dalších chorob.

Je potřeba vědět, že se tyto jedy nepoužívají nelegálně, ale že jejich používání a dávkování je řízeno a regulováno směrnici Evropské unie. Přestože je jejich dodržování kontrolováno členskými státy EU, hraniční hodnoty udávané v těchto směrnících jsou podle názoru mnohých lékařů nastaveny ještě hodně vysoko a navíc v mnoha státech nebývají kontroly příliš důsledné. V ovoci, zelenině a v mase

ze zámořských území navíc tyto už tak vysoké mezní hodnoty, které garantuje EU, mohou být ještě překročeny.

Nebude tedy pravděpodobně vůbec snadné najít takové balíky slámy, které nebudou něčím takovým zatížené. Pokud byste však přece jen chtěli mít balíky slámy, kde se nevyskytují ani herbicidy a ani pesticidy, tak si budete muset pořídit slámu u rolníků, kteří se věnují biozemědělství, nebo balíky slámy nechat dva až tři roky uskladněné v suchu, aby se jedy, které jsou v nich obsažené, měly ještě čas odbourávat. Poločas rozpadu nejběžnějších prostředků na ochranu rostlin, jako jsou například glyfosát a isoproturon, činí minimálně jeden rok. Poločas rozpadu mnohých dalších prostředků na ochranu rostlin je ale ještě podstatně delší.

Měl jsem štěstí, že jsem balíky získal od zemědělce, který je měl už deset let uskladněné ve stodole. Mohl jsem tak vycházet z toho, že zatížení slámy bylo v tomto případě již opravdu nepatrné.

Nejlepší by bylo, kdyby se vám podařilo najít nějakého zemědělce v blízkém okolí vašeho bydliště a pokusili jste se u něj nějaké balíky slámy získat. Jinak na internetu je inzerátů nabízejících malé balíky slámy opravdu hodně. Snad budete mít štěstí i na bionábídky.

Hnojení je důležité – ale prosím správně

Otázku týkající se výběru správného hnojiva lze zodpovědět celkem snadno. Protože náš balík slámy zpočátku neobsahuje téměř žádné živiny, které jsou pro rostliny potřebné, musí se zde nejprve hodně vypomoci a především v začátcích během prvních dvou týdnů každý druhý den hnojit, aby se nastartoval rozkladný proces a balíky slámy přijímaly živiny, které později zase odevzdají rostlinám.

V balících slámy zpočátku chybí všechny důležité minerály, jako jsou fosfáty, nitráty, hořčík, draslík a mnohé další. Proto při přípravách rozhrnu na balíky nejdříve tří až pěticentimetrovou vrstvu zeminy s vysokým obsahem humusu a na to pak nasypu na každý čtverečný metr asi 100 gramů minerálního travního hnojiva „Blaukorn“. To se rozpouští jen pomalu, zeminou a rozkládajícími se látkami je přijímáno a předáváno kořenům rostoucích rostlin postupně. Větší množství minerálního hnojiva by se ale nemělo dávat, neboť když se sláma mineráliemi přesyťí, dojde k jejich vyplavování

deštěm tak, jako se to děje i u normální zeminy. Proto by mělo být používáno jen výjimečně a mělo by se jím šetřit. Když se minerálních látek dodává zbytečně velké množství, rostliny je stejně nepřijmou a při dalším dešti se vyplaví do spodní vody, což vede ke zvyšování obsahu nitrátů a může být zasažena i pitná voda.

Přírodní minerální hnojiva (kamenná moučka) jsou ale povolena a dokonce velmi důležitá. Během zahradnické sezóny se ještě každé čtyři až šest týdnů přidává hnojivé vápno (vápník, hořčík) nebo přírodní vápenec. Ty způsobí zvýšení hodnoty pH, což je v každém případě potřeba, když se jinak používá pouze organické hnojivo. Organickým hnojivem je vše, co se používá k rozkladu, respektive ke kompostování, ať se jedná o tkáň živočišného původu, nebo o části rostlin. Nakonec se vše přemění na humus, a ten obsahuje všechny ostatní živiny, které rostliny potřebují. Organická biologická hnojiva můžeme koupit buď v tekuté formě, nebo v sušeném vylisovaném stavu ve formě pelet či kuliček a k mání jsou v obchodech se zahradnickými potřebami.

Přidavku humózní zeminy nebo rostlinného humusu se při výsadbě nebo výsevu nemůžeme vyhnout, protože rostliny potřebují živiny, které jsou v této zemině obsažené. Jako doplněk je možné přidat ještě lopatu běžné zahradní zeminy, abychom sem přidali i mikro-

Rostlinný humus XE „humus“ nebo zemina obohacená humusem se při přípravě balíků slámy určených pro výsev nebo výsadbu rostlin rozprostře asi ve tří až pěticentimetrové vrstvě, pohnojí se a denně se zalévá.

skopické živočichy, kteří se na tvorbě humusu také podílejí. Ti se zde velice rychle rozmnoží a přispějí tak k dalšímu vylepšení hnojivých vlastností substrátu. Než se na balících slámy dosáhne stejného obsahu živin jako v běžné zahradní zemině, trvá to při odpovídajícím hnojení kolem šesti až osmi týdnů. I poté se ještě jednou týdně přidávají redukované dávky komplexního biologického hnojiva (viz jeho příprava na stránkách 14 a 15).

Organicko-minerální biologické komplexní hnojivo

Po několika rešerších, rozhovorech s odborníky a vlastním testování jsem se rozhodl pro komplexní biologické hnojivo. Obsahuje všechno, co naše zelenina, ovoce a okrasné rostliny potřebují. Každý týden jsem po dobu dvou týdnů po výsadbě, popřípadě po výsevu, nasypal 100 gramů na jeden čtverečný metr a mám s tím opravdu jen ty nejlepší zkušenosti.

Má-li člověk dojem, že růst rostlin stagnuje, protože se jim nedostává živin, může rozpustit 50 gramů plného hnojiva na jeden litr vody a postiženým rostlinám pomocí malé konvičky na květiny přidat tuto dávku hnojiva tak trochu nad původní rámeček. Pokud nebude ani po pěti dnech patrné zlepšení, může se jednat o nemoc nebo houbovou chorobu, které rostlinám brání v růstu.

Unsere Tipps für einen natürlichen Garten

- Als eine wertvolle Ressource soll Wasser geschont werden. Sammeln von Regenwasser hilft der Umwelt und Pflanzen.
- Bevorzugt in der Früh oder am Abend gießen. Bei kaltem und wurzeltief als nur leicht und oberflächlich. Damit Auftreten von Krankheiten nicht begünstigt wird, nur den Wurzelbereich wässern und nicht über die Blätter gießen.
- Vor der Durchführung der Pflanzarbeiten empfehlen wir die Bodenqualität zu überprüfen und falls notwendig zu verbessern. Schwere Böden können mit Hilfe von Spaten, Grabegabel oder durch rechenartige Aussaat einer tiefwurzelnden Gründüngung gelockert werden.
- Vor der Anwendung bitte die empfohlenen Dosismengen auf der Verpackung beachten.
- Offener Boden unterhalb von Beerensträuchern und Obstgehölzen kann durch eine dünne Mulchschicht (z.B. Laub, angehackte Rasenschnitt, bei Beerensträuchern auch Rindenmulch) vor Verunkrautung und Wasserverdunstung geschützt werden. Erdbereiben erhalten eine Schicht aus Strohmulch gegen Pilzbefall und Verunreinigung der Früchte.

Weitere Tipps unter www.naturen-garten.at
www.naturen-garten.at

Organisch-mineralischer Volldünger

Für den Hobby- und Gartenbereich. Chloridarm

- 6,0 % N Gesamtstickstoff
- 5,7 % N organisch gebundener Stickstoff
- 3,0 % P₂O₅ Gesamtphosphat
- 3,0 % K₂O Gesamtkaliumoxid
- 2,7 % K₂O wasserlösliches Kaliumoxid
- 14,0 % CaO Calciumoxid
- 6,0 % MgO Magnesiumoxid
- 0,03 % Zn Zink
- 39 % organische Substanz (i.d. TS)

Ausgangsstoffe: Federmehl (Material der Kategorie 3 nach Verordnung EG 1069/2009), Vnasse, Dolomit, mineralisches Dicalciumphosphat (natürlichen Ursprungs), Kaliumsulfat (aus Kaliohrsatz)

Sachgerechte Lagerung: Kühl und trocken in der Originalverpackung lagern, vor Sonne schützen. Anbruchpackung gut verschließen. Für Kinder und Tiere unerschwinglich aufbewahren.

Sachgerechte Anwendung: Produkt nicht in Abwässer oder freie Gewässer gelangen lassen. Keine Mischung mit Futtermitteln. Dünger in den Boden einarbeiten. Detaillierte Anwendungshinweise siehe Packungstext.

Inhalt: 4 kg netto

Organicko-minerální komplexní biohnojivo obsahuje všechny důležité živiny, které rostliny potřebují.

Příprava balíků slámy

Od začátku dubna můžeme dát balíky slámy ven, abychom je připravili na výsev a osázení.

Jak již bylo zmíněno, v samotné slámě není obsaženo nic jiného než na živiny chudá a suchá buněčná vlákna. Aby na této „slaměné poušti“ mohlo něco růst, musíme uvést do chodu proces rozkladu slámy. K tomu je potřeba zejména voda. Dále pak ještě hnojivo a urychlovač rozkladu. Je jedno, jestli chcete balíky slámy osívat nebo na ně vysazovat již předpěstované rostlinky, příprava je pokaždé stejná:

- ❖ Z balíků utvoříme záhon v požadované formaci nebo postavíme jednotlivé balíky úzkou oříznutou stranou směrem nahoru.
- ❖ První den se přidává asi 100 gramů biologického hnojiva na jeden metr čtverečný (viz obr. 1) a balíky se zalijí čistou, studenou, a pokud možno dešťovou vodou. Při prvním zalévání je dobré počítat s přibližně dvaceti litry vody na jeden metr čtverečný. Máme-li velkou desetilitrovou konev, tak ji musíme naplnit dvakrát až po okraj.
- ❖ Druhý den pokryjeme horní stranu balíků třemi až pěti centimetry jemné a na humus bohaté zeminy nebo kvalitním rostlinným humusem zakoupeným v obchodě se zahradnickými potřebami. Zemina by neměla obsahovat žádná doplňková hnojiva, protože by nám to komplikovalo a zkruslovalo dávkování hnojiva, které chceme aplikovat my.

Obr. 1

- ❖ Na vrstvu humusu se přidá (jedná se o výjimečný případ) 100 gramů umělého minerálního hnojiva a znovu se zalije deseti litry vody na jeden čtverečný metr (viz obr. 2).
- ❖ Třetí den se opět provede zálivka v množství deseti litrů vody na jeden čtverečný metr, tentokrát ale bez předchozího přidavku hnojiva.
- ❖ Čtvrtý den zařadíme urychlovač rozkladu „Humofix®“. Pro tyto účely si ho musíme ale už tři dny předem připravit. Je potřeba jeden litr humofixu na čtverečný metr výsadbové plochy, takže je nutné zajistit, abychom ho měli k dispozici dostatečné množství (viz příprava Humofixu na straně 17). Je také potřeba „vyvrtat“ do balíků slámy přibližně dva centimetry širokým zašpičatělým klackem asi

Obr. 2

20 centimetrů hluboké díry ve vzdálenostech 10 centimetrů od sebe (viz vyobrazení č. 3). Do těchto děr nalijeme na jeden čtverečný metr deset litrů vody, vyplníme je dávkou 100 ml Humofixu a promícháme (viz obr. 4).

- ❖ Od pátého dne zavlažujeme denně deset litrů vody na jeden čtverečný metr a obden k tomu přidáváme na každý čtverečný metr asi 100 gramů organického biohnojiva. Tato fáze je ukončena 14. dnem. V mezidobí by již měl být proces rozkladu dobře rozběhnutý a uvnitř balíků by měla teplota dosahovat něco mezi 50 až 60 °C nebo dokonce i více. Můžeme to kontrolovat kuchyňským teploměrem, který používáme při pečení v troubě. Pokud v daném období hodně prší, je možno přídatky vody omezit, nebo dokonce vypustit úplně.
- ❖ Od patnáctého do dvacátého dne vůbec nehnojíme. Dodáváme pouze obvyklých deset litrů vody na jeden metr čtverečný (pokud hodně prší, tak žádnou vodu přidávat nemusíme).

Obr. 3

Obr. 4

- ❖ Od dvacátého dne by mělo teplo způsobující rozklad začít pomalu doznívat a teplota by měla dosahovat něco kolem 35 až 40 °C. Naše balíky slámy jsou v tuto chvíli již připraveny na osetí nebo na osázení rostlinami.
- ❖ Jakmile máme balíky osázené, ještě jednou týdně je přihnojujeme (přibližně 100 gramy na jeden čtverečný metr) organicko-minerálním plným biohnojivem (viz strana 13).

Jedna zahrádkářka mi dala tip na zázračný prostředek určený pro urychlení kompostování, který se jmenuje Humofix®. Je to prášek z přírodních produktů, který se promíchá s vodou a potom se používá současně jako urychlovač kompostu, biologické hnojivo a prostředek na ochranu rostlin. Návod na jeho přípravu byl vymyšlen v Anglii. Řádové sestry benediktinky z opatství Fulda ho ještě vylepšily a nyní ho distribuují pod obchodním názvem Humofix®.

Na domácích stránkách benediktinského opatství se můžeme dočíst:

„Víceméně náhodou se naše sestra Laurentia Dombrowski při překládání ročenky anglického benediktinského opatství Stanbrook v roce 1948 dozvěděla, že se v tamní zahradě pracovalo s práškem z bylin, který v neuvěřitelně krátké době dokázal proměnit zahradní odpad na kvalitní kompost. Sestra Laurentia si nechala vzorek prášku s názvem „Quick-Return-Powder“ (tak ho tehdy v Anglii nazývali) poslat a sestry mající na starosti zahradu ho vyzkoušely. Výsledek mluvil za vše: Po pouhých pěti týdnech se ze zahradního a kuchyňského odpadu vytvořil drobtovitý, výborně vonící humus. Brzy tento zázračný prášek získal své jméno: Humofix®. Skládá se z pěti bylinek pěstovaných na naší zahradě, dubové kůry, mléčného cukru a medu. Z toho všeho se musí utvořit jemňoučký prášek, který je potřeba dobře promíchat.

Při práci s tímto bylinným práškem se zjistilo, že Humofix® není dobrý pouze pro vznik kvalitního kompostu, nýbrž že je také vynikajícím hnojivem na květiny.“

Příprava a působení Humofixu®

Obsah jednoho sáčku s práškem se v odměrné nádobě rozmíchá s jedním litrem vody a poté se po dobu dvou dní několikrát denně promíchává. Třetí den je roztok Humofixu připraven k použití a po dobu dvou až tří týdnů ho můžeme skladovat v lahvi, kterou uchováváme v chladu a temnu. Tekutý prostředek se používá ve zředěné formě (100 mililitrů na deset litrů vody) k urychlení rozkladu během kompostování. Mikrobi, kteří jsou pro účinný rozklad potřební, jsou Humofixem® pozitivně stimulováni, takže se urychlí přeměna organických materiálů na humus. Při tomto procesu v kompostu stoupá teplota na 60 až 65°C a k tomuto jevu dochází i v našich balících slámy, čímž se zničí semena plevelů, škůdci i zárodky nemocí. Pro aktivaci rozkladného procesu v balících slámy je potřeba pouze jednou rozmíchat 100 ml humofixového základu v deseti litrech dešťové vody a to pak stačí na ošetření jednoho metru čtverečného výsadbové plochy na našich balících slámy. Prášek si můžeme vyrobit sami, nebo je ho možné objednat na stránkách opatství www.abtei-fulda.de.

Domácí příprava Humofixu®

Příspěvky pro přípravu Humofixu®:

- ❖ kořen kozlíku lékařského
- ❖ kopřivy
- ❖ květy heřmánku (pravého heřmánku)
- ❖ listy pampelišky
- ❖ dubová kůra
- ❖ listy řebříčku

Toto vše se suší v troubě při 40 °C, dokud to není úplně suché a nedá se rozmělnit rukama nebo v hmoždíři na jemný prášek. Větší množství sušených bylinek ve formě prášku se nejlépe uchovává ve sklenicích se šroubovacím uzávěrem, takže člověk má delší dobu zásobu, z níž může Humofix® pokaždé znovu namíchat.

Pro výrobu Humofixu® se smíchají stejné díly prášku z jednotlivých bylinek. Nejlepší je bylinky smíchat po jedné zarovnané polévkové lžici od každého druhu včetně prášku z dubové kůry v čisté sklenici se šroubovacím víčkem. Z této směsi se pak odebere jedna čajová lžička (asi 2 gramy) do velké odměrné nádoby, k tomu se přidá půl čajové lžičky mléčného cukru (laktózy) koupeného v prodejně s biopotraviny a půl čajové lžičky květového biomedu. To se poté zalije jedním litrem dešťové vody a vše se důkladně promíchá. Vznikne litr humofixového základu, který se nechá dva dny „zatáhnout“, ale musí se přitom každý den několikrát promíchat. Po dvou dnech je Humofix® připraven k použití. Z tohoto základu se pokaždé odebere jedna desetina (= 1 dl) do desetilitrové konve na zalévání

a tak, jak je popsáno na stranách 14/15 se tím balíky slámy rovnoměrně pokropí.

Další použití

Humofix® se používá hlavně k urychlování rozkladu hromady kompostu, což znamená k aktivaci mikrobů a drobných živočichů, kteří přemění organický materiál na humus. Humofix® se může nalít vodorovně na různé deset centimetrů vysoké vrstvy kompostu. Je možné nějakou tyčkou do hromady s kompostem vyhloubit svislé otvory o průměru tři centimetry a ve vzdálenostech 10 cm od sebe a do těchto děr nalít zředěný Humofix®.

Humofix® je možno také použít jako biologické hnojivo pro květiny a pokojové rostliny. Chrání před roztoči a houbovými chorobami a zesiluje biologické procesy vyvolávané drobnými živočichy v půdě. To samé platí i pro všechny okrasné a užitkové rostliny rostoucí ve volné půdě.

Kompost nebo zemina s vysokým obsahem humusu jsou nepostradatelné. Do balíků slámy s jejich pomocí dostaneme mnoho užitečných mikrobů a drobných živočichů.

Záhony a rostliny

Pokud jste se již rozhodli, kolik záhonů chcete mít a jaké rostliny na nich chcete pěstovat, udělejte si určitě alespoň malou skicu a připravte si balíky, abyste je ve správný čas mohli začít osazovat.

Start

Na následujících stránkách vám ukážu, jak jsem začínal já. Rozhodl jsem se, že na začátku dubna začnu se třemi záhony, přičemž

jsem měl v úmyslu jeden z nich založit jako pařeniště a zakrýt ho fólií.

Nejdříve jsem pro své pokusné záhony z balíků slámy vyčlenil část zahrady o rozměru 6 × 2 metry, což znamená, že jsem zeminu po období zimního klidu na povrchu nakypřil hráběmi – a to tak, abych neohrozil mikroorganismy závislé na kyslíku, které žijí v horních deseti centimetrech půdy. Překopávání zahrady je u mne z biologických důvodů přísně zakázáno, protože by mohlo mít za následek zničení aerobních mikroorganismů, což by pro tvorbu humusu v zahradní zemiň bylo katastrofou (obr. 1). I když jsem tuto zeminu nyní nehodlal použít přímo k pěstování rostlin, byl jsem přesvědčený, že své nejdůležitější „spolupracovníky“ v zahradní půdě nesmím zabít. Kromě toho by mi tyto

Obr. 2

mikroorganismy při zahradničení na balících slámy mohly být nápomocny.

V dalším kroku jsem rozmístil slámu tak, aby vytvořila tři záhony. Na první dva záhony jsem umístil vždy tři balíky o velikosti $90 \times 45 \times 30$ cm, přičemž nejužší strana směřovala nahoru nebo dolů (obr. 2). Třetí záhon sestával ze čtyř balíků, kde každý měl také rozměry $90 \times 45 \times 30$ cm a měl posloužit jako základ pařeniště nebo malého skleníku.

Aby se balíky slámy na jednotlivých záhonech nerozpadly a zůstaly těsně u sebe, omotal jsem je a svázal vázacím drátem. Protože při správném zacházení balíky velice rychle zetlí, musí se nejpozději po osmi týdnech „oplotit“ pomocí kůlů a prken, aby zůstaly držet pohromadě.

Aby se v zahradě i při špatném počasí dalo dobře chodit, je dobré položit mezi jednotlivé záhony betonové desky nebo desky z přírodního kamene, které budou sloužit jako cesta. Je to opravdu důležité, protože ani za špatného počasí bychom neměli zahradu zanedbávat a každý den alespoň jednou udělat kontrolní obchůzku.

Po správném umístění se balíky slámy pohnou a zalijí vodou. Dbejte přitom na návody na stranách 12 až 17. Správné hnojení a zavlažování jsou důležitými předpoklady pro úspěšné pěstování rostlin na balících slámy.

Doba přípravy balíků slámy i s dosažením správné fáze zetlení až do doby, kdy je možné začít s výsevem nebo s výsadbou, činí asi